

MAGDA STAVINSCHI:
*CONSTANTIN PÂRVULESCU. EROU ȘI
CERCETĂTOR AL CERULUI (1890–1945)*

Viorela-Valentina DIMA¹
viorelaval@yahoo.co.uk

ABSTRACT: This review highlights the most notable ideas in the monography entitled *Constantin Pârvulescu. Erou și cercetător al cerului (1890–1945)* (Constantin Pârvulescu. Aviation hero and astronomer: 1890–1945), elaborated by the Romanian researcher Magda Stavinschi and published in 2015 by Grafoanaytis Publishing House, Ploiești. The book shows that astronomer Constantin Pârvulescu lived a short but eventful life: as an air observer he contributed to his country's defense during World War I, which brought him a series of war medals; as a teacher he influenced the lives of many pre-university and university students in Romania and abroad, as a researcher he was esteemed and honoured by fellow colleagues all over the world. Thus, it seems only natural that in 1936 a minor planet was named 2331 Parvulescu, to honor both him and his offspring, astronomer Carina Parvulescu and mathematical physicist and acoustician Antares Parvulescu.

KEYWORDS: Astronomer and aviation hero Constantin Pârvulescu, the International Astronomical Union, minor planet 2331 Parvulescu, astronomer Carina Parvulescu, mathematical physicist and acoustician Antares Parvulescu

Continuând seria monografiilor dedicate personalităților și instituțiilor românești care au contribuit la dezvoltarea domeniului științific astronomie², Magda Stavinschi readuce în atenția specialiștilor dar și a publicului

¹ Doctor în filologie, Conf. univ. la Departamentul de Limbi Moderne și Comunicare în Afaceri, Facultatea de Relații Economice Internaționale, Academia de Studii Economice, București, membru asociat al Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române.

² Cf. între altele: *Astronomical Observatory, 75 years of existence* (1983), *Coopération entre astronomes roumains et français – une longue tradition* (1995), *Astronomical Institute of the Romanian Academy. Bucharest Observatory Centenary* (2008), *Istoria Astronomiei Românești* (2014), *Nicolae Donici – enigme descifrate* (2015).

larg personalitatea și opera astronomului Constantin Pârvulescu, văzut în dublă ipostază – de „Erou și cercetător al cerului”. În cele ce urmează reliefăm pe scurt câteva motive pentru care cartea merită citită.

Foto: Coperta cărții: Magda Stavinschi – *Constantin Pârvulescu. Erou și cercetător al cerului (1890–1945)*, Editura Grafoanaytis, Ploiești, 2015, 175 p., ISBN 978–606–8146–36–2

Volumul debutează cu o scurtă „Introducere” în care cititorul este incitat să parcurgă monografia unui om de știință și erou al Primului Război Mondial al cărui nume – Constantin Pârvulescu – nu a putut fi rostit cu ușurință timp de multe decenii datorită omonimiei cu un opozant al fostului președinte comunist al României, Nicolae Ceaușescu. În ciuda conului de umbră în care a intrat pe teritoriul patriei sale, astronomul Constantin Pârvulescu a fost bine cunoscut de confracții oameni de știință din afara granițelor, care i-au adus un suprem omagiu: „asteroidul 2331 – PARVULESCO este primul corp ceresc care a căpătat numele unui român” (p. 7).

În cele ce urmează, autoarea punctează cele mai importante momente din viața și cariera lui Constantin Pârvulescu, în secțiuni intitulate: „Începuturi”, „Primul Război Mondial”, „Profesorul”, „Ultimii

ani”. Dintre aspectele prezentate menționăm: obârșia nobilă (pe linie paternă fiind înrudit cu marele Ban Pârveu al Craiovei, „om de mare ispravă al Marelui Voievod Mihai”, p. 12, iar pe linie maternă cu neamul boieresc Gogălniceanu/ Kogălniceanu din Basarabia); rezultatele slabe la învățătură din primii ani de școală sunt contracarate de pasiunea pentru astronomie care îl determină la cca 19–20 de ani să citească asiduu revista de specialitate „Orion” și să trimită articole care sunt și publicate; articolele sale descriu fenomene cerești deosebite și profesionalismul observațiilor atrage atenția unor publicații internaționale (din Franța și Italia) care publică unele contribuții semnate de el; între 1910–1915 urmează cursurile Facultății de Științe din cadrul Universității din București, fiind în același timp stagiar la Observatorul de Astronomie și Meteorologie din București; în timpul Primului Război Mondial a zburat ca observator aerian și contribuția sa la apărarea patriei i-a adus numeroase medalii; între cele două războaie mondiale, Constantin Pârvulescu a fost profesor la Școala Normală de Băieți „Mihai Viteazul” și la Liceul „Sf. Petru și Pavel” din Ploiești, apoi la Universitatea din Cernăuți; în perioada 1922–1926 își face studiile doctorale la Sorbona, Paris; în 1929 devine membru al Societății Belgiene de Astronomie; între 1930–1940 este vicepreședinte-fondator al Cercului „Prietenia Franco-Română din Bucovina”; participă alături de Nicolae Donici la congresele Uniunii Astronomice Internaționale; în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial fuge din Basarabia, devenind director al Observatorului Clujean între 1941–1945.

În secțiunea „Amintiri despre prof. Pârvulescu” sunt reunite impresii ale celor care l-au cunoscut – elevi, camarazi de arme, oameni de știință. Din toate reiese umanismul protagonistului, marea pasiune pentru studierea cerului și pentru activitatea de dascăl, respectul pentru Franța și valorile cunoscute acolo (un sentiment reciproc, dacă e să judecăm după faptul că a primit constant sprijinul Guvernului francez și distincția de Cavaler al Legiunii de Onoare). De asemenea, secțiunile „Urmașii” și „Tovarășa de viață” reliefează căldura pe care omul Constantin Pârvulescu o arăta familiei, care i-a perpetuat munca după cum urmează: fiul, Mihail-Antares Pârvulescu (1923–1998), a fost și el un om de știință recunoscut pe plan internațional (între altele dedicându-se oceanografiei); Hélène Carina Pârvulescu (1929–2013), fiica, a devenit astronom și cadru didactic la Universitatea din București și Universitatea Berkeley din California; Flora Pârvulescu (1900–1992), soția, a fost scriitoare, jurnalistă, vicepreședinte al

Cercului „Prietenia Franco-Română din Bucovina” alături de soțul său, pe care l-a susținut de-a lungul vieții, iar după moartea acestuia a făcut nenumărate demersuri pentru a-i fi recunoscută și în țară contribuția științifică pentru care devenise celebru pe plan mondial.

Monografia conține o listă de „Lucrări și conferințe”, precum și o serie de „Comentarii științifice asupra operei lui Constantin Pârvulescu”, reproduse după rapoartele de activitate întocmite de însuși astronomul Constantin Pârvulescu, altele elaborate de autoarea monografiei. Este evidențiată contribuția savantului român la dezvoltarea astronomiei, contribuție bazată pe cercetarea riguroasă a feneomenelor cerești, precum și a tezelor predecesorilor și contemporanilor săi, cu care a întreținut relații deosebit de cordiale chiar dacă uneori existau și divergențe de opinii.

Parcurgând întregul volum, cititorul ajunge să înțeleagă mai bine destinul unui om care a depășit obstacole de ordin material, familial și politic pentru a-și urma pasiunea pentru astronomie. O astfel de perseverență nu poate decât să fie răsplătită și avem, alături de autoarea monografiei, certitudinea că „numele lui va fi înscris nu numai pe harta cerului ca prim nume românesc al unui asteroid dar și în constelația marilor personalități ale culturii românești și universale ale secolului XX” (p. 168).